

НЕПЕРЕВЕРШЕНІ РОМАНИ ВІД КОРОЛЕВИ ДЕТЕКТИВУ!

Агату Крісті знають у всьому світі як королеву детективу. Продано близько мільярда примірників її творів англійською мовою, ще один мільярд — у перекладі 100 іноземними мовами. Вона — найпопулярніший автор усіх часів. За кількістю перевидань її книжки поступаються лише Біблії та творам Шекспіра.

Небезпека може вигулькнути майже будь-де. Навіть на полі для гольфу. Боббі Джонс саме грав у цю гру зі своїм знайомим, доктором Томасом. І, як це іноді буває, м'ячик стрімко вилетів за межі поля. Шукаючи його, Боббі натрапляє на тяжко пораненого чоловіка. Але врятувати бідолаху не вдається. За мить до смерті незнайомиць промовляє дивну фразу: «Чому не Еванс?» У кишені загиблого Боббі знаходить світлину жінки. Хто вона, ким був померлий і де шукати таємничу людину на ім'я Еванс, що, можливо, знає відповіді на всі інші запитання?

www.agathachristie.com

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-8348-0

9 786171 283480

Агата Крісті

ЧОМУ НЕ ЕВАНС?

Класика англійського детективу

Агата Крісті

ЧОМУ НЕ ЕВАНС?

Agatha Christie®

Агата Крісті

ЧОМУ
НЕ ЕВАНС?

РОМАН

ХАРКІВ КЛУБ
2021 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.111
К82

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Christie A. Why Didn't They Ask Evans? : A Novel /
Agatha Christie. — London : HarperCollins, 2017. — 304 p.
www.agathachristie.com

Переклад з англійської *Юлії Максимейко*

Дизайн обкладинки

CreaLab

Creative Laboratory

AGATHA CHRISTIE and the Agatha Christie Signature are registered trade marks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere. All rights reserved.

Why Didn't They Ask Evans?
© 1934 Agatha Christie Limited. All rights reserved

Translation entitled «Чому не Еванс?» © 2021 Agatha Christie Limited. All rights reserved

- © Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2021
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2021

ISBN 978-617-12-8348-0
ISBN 978-0-00-819628-8 (англ.)

Крістоферу Меллоку, на згадку про Гайндс

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Нещасний випадок

Боббі Джонс поставив м'яча на кілок, коротко прицілився, повільно відвів ключку назад, а потім з блискавичною швидкістю вдарив.

Думаєте, м'яч, як йому й годиться, полетів уздовж доріжки і — все вище й вище — гайнувши над бункером¹, приземлився біля чотирнадцятого гріна² для простого удару меші³?

Та де там! Запущений надто низько, він ковзнув уперед по землі й надійно вгруз у пісок!

Довкола не було збудженого натовпу, який міг би видати розпачливий зойк. Єдиний свідок цього удару ніскі-лечки не здивувався. І пояснити це було просто — адже удар належав не народженому в Америці віртуозу, а лишень четвертому синові вікарія в невеличкому приморському містечку на узбережжі Вельса, Марчболті.

Боббі чортихнувся.

То був привабливий молодик років двадцяти восьми. Навіть найкращий друг не назвав би його вродливим, але

¹ Штучна піщана пастка, яку зазвичай установлюють перед гріном. — *Тут і далі прим. ред., якщо не зазначено інше.*

² Ділянка навколо лунки із коротко підстриженою травою.

³ Ключка з пласким гаком, призначена для вибивання м'яча на грін.

обличчя Боббі неминуче викликало симпатію, а в карих очах виблискувала собача приязність.

— Що день, то гірше, — мляво пробубонів він.

— Надто різкий удар, — відказав його партнер.

Доктор Томас був чоловіком середнього віку, з сивим волоссям і бадьорим рум'яним обличчям. Сам він ніколи не бив з усього розмаху. Обирав короткі чіткі удари з напівзамаху й зазвичай перемагав кращих, але не дуже зібраних гравців.

Боббі оскаженіло накинувся на м'яч нібликом¹. Третя спроба виявилася вдалою. М'ячик приземлився біля гріна. А от доктор Томас загнав свого м'яча в лунку двома першокласними ударами айрона².

— Лунка ваша, — промовив Боббі.

Вони перейшли до наступної мітки.

Лікар бив першим — хороший чіткий низький удар, але на коротку відстань.

Боббі зітхнув. Поставив на кілок свого м'ячика, поправив його, довгенько махав ключкою, напружено замахнувся, заплющив очі, підвів голову, опустив праве плече (одне слово, зробив усе, чого робити не варто), вдарив по м'ячу, і той промчав уперед, здолавши десь половину відстані до лунки.

¹ Ключка з масивним похилим гаком, призначена для вибивання м'яча з бункера.

² Ключка з пласким гаком, призначена для здійснення ударів на короткі та середні відстані.

Боббі задоволено видихнув. Славнозвісна гольфістська пригніченість на його обличчі поступилася місцем не менш славнозвісному тріумфу.

— Тепер я знаю, як правильно, — сказав він, хоч нічого не знав.

Ще один прекрасний удар айроном, коротка підсічка за допомогою меші, і нарешті Боббі поховав м'ячика. Він вибив «берді», узявши лунку за чотири удари замість п'ятох, і тепер відставав від доктора Томаса лише на одне очко.

Сповнений упевненості, Боббі підійшов до мітки на шістнадцятій лунці, повторив послідовність непотрібних дій, але дива не сталося. Натомість вийшов приголомшливий, неперевершений, майже надлюдський слайс¹. М'яч повернув праворуч під прямим кутом.

— А якби ж прямо полетів, то ф'ють! — сказав доктор Томас.

— *Якби ж то*, — з гіркотою уточнив Боббі. — Чуєте?! Здається, хтось кричить. Сподіваюся, цей м'ячик нікого не покалічив.

Він витріщився праворуч. Очам було боляче. Сонце сідало, і, дивлячись просто на нього, важко було чітко розрізнити бодай щось. До того ж над морем здіймався легкий туманець. Край скелі був за кількасот метрів від них.

— Там біжить стежка, — сказав Боббі. — Але м'ячик ніяк не міг залетіти так далеко. Та я майже впевнений, що чув крик. А ви?

¹ Змазаний удар у гольфі, коли м'яч летить не прямо, а вбік.

Лікар, однак, нічого не чув.

Боббі пішов пошукати м'ячика. Знайти його виявилось не дуже просто, та молодик усе-таки напав на слід. Ударити по м'ячу було ніяк: він застряг у кущах дроку. Боббі спробував був так і так, тоді підібрав м'яча й оголосив партнерові, що програв цю лунку.

Доктор Томас підійшов до нього, бо стартова мітка наступної лунки була просто на краю скелі.

Сімнадцята лунка особливо лякала Боббі. Адже м'яч треба було запустити над урвищем. Відстань — невелика, але прірва мала неабияку притягальну силу.

Вони перетнули стежку, і тепер вона бігла вглиб суші ліворуч від них, огинаючи скелю.

Лікар узяв айрон й успішно закинув м'яч на інший бік.

Боббі глибоко зітхнув і вдарив по своєму м'ячу. Той шугнув уперед, та прірва його проковтнула.

— І так щоразу, хай йому, — з гіркотою промовив Боббі. — Щоразу вчиняю ту саму дурість.

Він пройшов уздовж краю прірви, зазираючи вниз. Далеко під ним сяяло море, але не кожен м'ячик губився в його глибинах. Обрив був стрімкий лише спочатку, а потім поступово ставав пологішим.

Боббі повільно йшов краєм. Десь тут — він знав — є одне місце, де можна досить легко спуститися. Кедді¹ так і робили: стрибали через край, а тоді, з тріумфом, з'являлися знову, тримаючи в руці м'ячика-втікача.

¹ Помічники гольфістів, які переносять ключки, а також дають поради щодо гри.

Раптом Боббі заляк і покликав свого ігрового партнера.
— Чуєте, лікарю, ходіть-но сюди. Що це, як гадаєте?
Метрів за дванадцять унизу виднілася темна купа — немовби старий одяг.

Доктор Томас затамував подих.

— Господи! — вигукнув він. — Хтось упав зі скелі!
Треба дістатися туди!

Пліч-о-пліч, двоє чоловіків почали обережно спускатися скелею, і більш атлетичний Боббі допомагав напарникові. Аж ось вони наблизилися до зловісного темного згортка, що виявився чоловіком років сорока. Незнайомець дихав, але був непритомний.

Лікар оглянув його, промацав кінцівки, перевірів пульс і опустив повіки. Потім став на коліна поряд із чоловіком і закінчив огляд. Звів очі на Боббі, який стояв поряд, долаючи сильну нудоту, і приречено похитав головою.

— Випадок безнадійний, — оголосив він. — Дні цього бідолахи злічені. У нього зламаний хребет. Охо-хо... Думаю, потерпілий погано знав цю стежку, і коли впав туман, то заступив за край. Я не раз звертався до міської ради з проханням зробити поруччя на стежці.

Доктор Томас підвівся.

— Піду покличу на допомогу, — сказав він. — Домовлюся, щоб тіло підняли нагору. А то не встигнемо оком змигнути, як стемніє. Побудете тут?

Боббі кивнув.

— Я так розумію, його вже не врятувати? — уточнив молодик.

Лікар покивав головою.

— Ні. Довго не протягне: пульс швидко сповільнюється. Хвилин двадцять. Щонайбільше. Можливо, він і прийде до тями перед смертю, але навряд. Утім...

— Гаразд, — швидко промовив Боббі. — Я лишуся. А ви йдіть. Але якщо він отямиться, то чи немає якихось ліків абощо... — Боббі вагався.

Лікар похитав головою.

— Йому не буде боляче, — пояснив він. — Взагалі. Розвернувшись, доктор Томас почав швидко спинатися скелею. Боббі спостерігав за ним, доки той не зник, помахавши на прощання рукою.

Молодик ступив кілька кроків уздовж вузького карнизу, сів на виступ скелі й запалив цигарку. Події приголомшили його. Досі він ніколи не наближався до хвороби чи смерті.

Які ж сумні бувають збіги! Хмарка туманцю прекрасного вечора, невдалий крок — і життя кінець. Цей чоловік із приємною зовнішністю теж, певно, ані дня в житті не хворів. Блідота близької смерті не могла приховати смаглявості його шкіри. Цей чоловік багато часу проводив надворі — можливо, він жив за кордоном. Боббі уважніше його роздивився — жорстке каштанове волосся з сивиною на скронях, широкий ніс, масивна щелепа, крізь розтулені губи виднілися білі зуби. Широкі плечі, гарні жилаві руки. Ноги неприродно викрутилися. Боббі здригнувся і знову перевів очі на чоловікове обличчя. Привабливе, відкрите, рішуче, енергійне. «Очі в нього, — подумав молодик, — мабуть, блакитні...»

І щойно це спало йому на думку, як вони раптом розплющилися.

Очі дійсно *були* блакитними — кольору глибокої ясної блакиті. Й дивилися просто на Боббі. У них не було нічого непевного й туманного. Вони були цілком притомними. Сторожкі, вони водночас ніби ставили запитання.

Боббі швидко підвівся і рушив до чоловіка. Та перш ніж устиг наблизитися до нього, той заговорив. Не слабким голосом, ні, чітким і дзвінким.

— *Чому не Еванс?* — промовив він.

А тоді тілом чоловіка прокотилася дивна хвиля, повіки опустилися, щелепи розімкнулися...

Він помер.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

Батькові жалі

Боббі сів навколішки біля чоловіка, але сумнівів не лишалось. Той помер. Остання мить просвітлення, раптове запитання і — кінець.

Доволі знічено Боббі заліз у кишеню померлого й, діставши шовковий носовичок, святобожно покрит ним обличчя чоловіка. Більше він нічого зробити не міг.

Тут молодик помітив, що разом із носовичком із кишені він вийняв щось іще. То була фотографія, і, повертаючи її до кишені, Боббі глянув на зображення.

На ньому була жінка, вигляд якої дивовижно западав у пам'ять. Приваблива жінка з широко розставленими

очима. Дуже молода, на вік точно до тридцяти, але на Боббі справила враження радше не її краса, а те, як ця краса вмить захоплювала. «Таке обличчя, — подумав він, — нелегко забути».

Обережно, можна навіть сказати, з повагою, він вклав світлину назад у кишеню, звідки перед тим дістав, а потім повернувся на своє місце — чекати на прибуття лікаря.

Час тягнувся дуже повільно — принаймні так здавалося молодикові в очікуванні. До того ж щойно йому спала на думку одна річ. Він пообіцяв батькові пограти на органі під час вечірньої служби о шостій, а зараз уже десять до шостої. Звичайно, той зрозуміє, які обставини затримали сина, але водночас Боббі пошкодував, що не попросив лікаря передати батькові повідомлення. Превелебний Томас Джонс був людиною вкрай нервовою, ба більше, справжнім панікером. Коли він панікував, його травний тракт відмовлявся працювати, і вікарія мучив жахливий біль. Боббі, хоч і вважав батька вбогим старим ослом, ставився до нього з великою теплотою. Тим часом превелебний Томас вважав свого четвертого сина вбогим *молодим* ослом і, маючи в собі терпимості менше, ніж Боббі, постійно прагнув його «виправити».

«Бідний старий, мій батечко, — подумав Боббі. — Метатиметься як загнаний звір. Навіть не знатиме, чи починати службу. Доведе себе до болю в животі, а тоді повечеряти не зможе. Йому невтямки буде, що я ніколи не підвів би його, якби тільки не мав на це нездоланих обставин. Але він не здатен подивитися з цього боку. Всі люди за п'ятдесят позбавлені здорового глузду — на-

кручують себе через бозна-що, не варте уваги. Мабуть, їх неправильно виховали, і тепер вони нічого не можуть зробити. Бідний мій батько, у нього мізків менше, ніж у курчати!»

Боббі сидів і думав про батька з ніжністю й роздратуванням. Усе його життя вдома здавалося суцільною величезною жертвою батьковим дивним ідеям. Містер Джонс, однак, гадав, що насправді це суцільна жертва з його боку, непомічена й недооцінена молодшим поколінням. Отак по-різному можна дивитися на те саме.

І де ж це лікар застряг? Можна було вже й повернутися!

Боббі підвівся і похмуро переступив з ноги на ногу. Цієї миті почув щось над головою і звів очі, вдячний, що допомога наспіла, і він тут уже не потрібний.

Але то був не доктор Томас, а лише якийсь незнайомець у штанах для гольфу.

— Агов, — озвався новоприбулий. — Тут щось трапилося? Нещасний випадок? Я можу чимось вам допомогти?

То був високий чоловік із приємним тенором. Боббі не міг роздивитися його краще, бо швидко сутеніло.

Молодик пояснив, що сталося, під акомпанемент приголомшених коментарів незнайомця.

— Я можу чимось допомогти? — запитав той знову. — Покликати когось абощо?

Боббі пояснив, що допомога має от-от прибути, і запитав, чи, бува, нікого не видно.

— Поки нікого.

— Розумієте, — вів далі син вікарія, — о шостій у мене зустріч.

— А ви не хочете полишати...

— Ні, не хотілося б, — відказав Боббі. — Тобто я розумію, що бідолашний загинув, що вже нічого не змінити, та водночас...

Він замовк, бо йому було складно перетворити фонтан емоцій на слова.

Незнайомець, однак, начебто зрозумів.

— Ясно, — сказав він. — Дивіться, я спускаю — якщо, звісно, побачу в цій темряві, куди йти — і почекаю на підмогу.

— О, серйозно? — вдячно перепитав Боббі. — Розумієте, справа в моєму батькові. Він хороша людина, і деякі речі його засмучують. Вам там видно щось? Отут ліворуч, тепер праворуч. От і все. Не дуже складно.

Він підбадьорював чоловіка й підказував дорогу, поки вони не опинилися поряд на вузькому плато. Незнайомцеві було років тридцять п'ять. Його нерішучому обличчю бракувало монокля чи вусів.

— Мене тут ніхто не знає, — сказав він. — Моє прізвище Бассінгтон-френч, до речі. Приїхав подивитися на будинок. Послухайте, ну який жах! Він що, зірвався? Боббі кивнув.

— Туманець опустився, — пояснив. — А тут небезпечна ділянка стежки. Ну, побачимося. Дуже вам дякую. Я мушу бігти. Це вельми люб'язно з вашого боку.

— Та ну що ви, — заперечив другий чоловік. — Будь-хто на моєму місці вчинив би так само. Не можна

цього бідолашного лишити тут самого. Одне слово, це якось не гідно.

Боббі видерся нагору стрімкою стежкою. Помахавши чоловікові звідти, він побіг до батька. Аби заощадити час, молодик перестрибнув через паркан церкви, замість зайти крізь хвіртку. За його стрибком у вікно спостерігав вікарій і, слід сказати, абсолютно не схвалював цього.

Було п'ять по шостій, та дзвони ще лунали.

Звинувачення і виправдання відклали на кінець служби. Боббі, задиханий, упав на ослінчик і почав умикати реєстри старого органа. Думки й настрої скомандували пальцям заграти похоронний марш Шопена.

Пізніше, скоріше засмучений, аніж розлючений (як він сам виразно пояснив), вікарій почав відчитувати сина.

— Якщо не можеш зробити як слід, любий Боббі, — почав він, — краще взагалі не братись. Я знаю, що в тебе й твоїх молодих друзів відсутнє поняття часу, але є Той, кого не можна змушувати чекати. Ти сам запропонував зіграти на органі. Я тебе за язик не тягнув. Натомість ти вирішив легкодушно пограти в гру...

Боббі здалося, що краще втрутитися, доки батько не зайшов надто далеко.

— Пробач, тату, — сказав він бадьоро й безтурботно, як говорив на будь-яку тему. — Цього разу це не моя провина. Я стеріг тіло.

— Що стеріг?

— Я вартував одного нещасного, який зірвався зі скелі. Знаєш, отам, де прірва, біля сімнадцятої мітки. Тоді

саме спустився туман, і він, мабуть, ступив просто в урвище.

— Святі небеса! — вигукнув вікарій. — Яка трагедія! Він ураз помер?

— Ні, він лежав непритомний. Помер одразу після того, як доктор Томас пішов по допомогу. Але, звісно, я відчував, що мушу побути там — не можна ж було просто встати й піти. А потім прийшов ще один чоловік, тож я передав йому роль головного плакальника й щодуху прибіг сюди.

Вікарій зітхнув.

— Ох, любий мій Боббі, — промовив він. — Невже ніщо не може проїняти твого навдивовижу черствого серця? Слів немає, як мене це смутить. Ти опинився вічна-віч зі смертю — з раптовою смертю. І наважуєшся про це жартувати! Тебе це не вражає! Все... все піднесене, святе — це лише жарти для твого покоління.

Боббі переступив з ноги на ногу.

Якщо вже батько не розуміє, що люди жартують про те, від чого їм недобре, то що ж — батько не розуміє. Такого не поясниш. Коли смерть і трагедія входять у твоє життя, доводиться триматися.

Але чого ще можна було чекати? Ніхто з тих, кому за п'ятдесят, цього не розуміє. Дивні в них погляди на життя.

«Думаю, це все війна, — терпляче пояснив собі Боббі. — Вона їх прибила, і вони так і не повернулися до нормального стану».

Молодиківі було соромно за батька й шкода його.

— Пробач, тату, — сказав він, чудово розуміючи, що всі пояснення — марні.

Вікарієві шкода було свого сина — він здавався спантеличеним — але також і соромно за нього. Хлопчик не усвідомлював усієї серйозності життя. Навіть його вибачення були бадьорими й нещирими.

Вони йшли додому, докладаючи нелюдських зусиль, аби знайти виправдання один одному.

Вікарій думав: «Цікаво, коли вже Боббі знайде собі заняття?..»

Його син думав: «Цікаво, скільки мені ще тут стирчати?..»

А втім, вони обидва дуже любили один одного.

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ

Залізнична подорож

Боббі не знав, що трапилося далі. Наступного ранку він поїхав до міста зустрітися з другом, який надумав відкрити автомайстерню і вважав, що участь Боббі в цій затії могла б стати дуже помічною.

Обговоривши умови, які влаштували б обидві сторони, за два дні Боббі сів на потяг об 11:30. Щоправда, потяг він ловив за хвіст. Прибувши на вокзал Паддінгтон об 11:28, молодик кинувся в підземний перехід і випірнув на платформі № 3 в той момент, коли потяг уже рушив. Боббі заскочив у перший-ліпший вагон, знехтувавши контролерами та носіями, які мчали навздогін.

Рвонувши двері, він упав навкарачки, потім підвівся. Двері за ним із гуркотом зачинив жвавий носій, і Боббі опинився сам на сам із єдиним пасажиром купе.

Купе виявилося першого класу, і в кутку, за рухом потяга, сиділа смаглява дівчина й курила цигарку. На ній була червона спідниця, короткий зелений жакет і яскраво-синій берет, і попри схожість із мавпочкою катеринника (через сумні темні очі та насуплене чоло), вона мала надзвичайно привабливий вигляд.

Боббі почав був вибачатися, та посередині перепросин замовк.

— Невже це ти, Френкі?! — вигукнув він. — Сто років тебе не бачив!

— Ну, і я тебе сто років. Сідай, поговоримо.

Молодик широко всміхнувся.

— У мене квиток в інший клас.

— Байдуже, — прихильно сказала Френкі. — Я оплачу за тебе різницю.

— Мою джентльменську гідність обурює сама думка про це. Як я можу дозволити леді платити за мене?

— Здається, ми зараз лише на це й придатні, — відказала вона.

— Я сам оплачу різницю, — героїчно заявив Боббі, коли у дверях з'явилася кремезна фігура контролера.

— Давай-но я розберуся, — мовила Френкі.

Дівчина мило всміхнулася контролерові, який торкнувся кашкета, узявши в неї білу картонку й проком-постувавши її.

— Містер Джонс прийшов погомоніти зі мною, — сказала вона. — Це ж нічого?

— Усе гаразд, шановна леді. Я так розумію, джентльмен скоро піде. — Контролер тактовно кашлянув. — До Бристоля не повернуся, — багатозначно додав він.

— Ось на що здатна усмішка, — зазначив Боббі, коли провідник пішов.

Леді Френсіс Дервент замислено похитала головою.

— Думаю, річ не лише в усмішці, — сказала вона. — Тут радше допомогла батькова звичка давати всім працівникам залізниці по п'ять шилінгів на чай під час кожної подорожі.

— А я гадав, що ти назавжди покинула Вельс, Френкі. Дівчина зітхнула.

— Любий, сам знаєш, що воно таке. Якими старомодними бувають батьки. З оцим усім, з тамтешніми ваннами... Піти нема куди, побачитися нема з ким. Люди в наші дні просто не їздять у село! Кажуть, що економлять і не можуть так далеко їхати. Ну, власне, і що молодій жінці там робити?

Боббі похитав головою, добре розуміючи проблему.

— А втім, — вела далі дівчина, — після вчорашньої вечірки я подумала, що навіть удома краще.

— І що не так із вечіркою?

— Та нічого. Вечірка як вечірка, страх яка звичайна. Усе мало початися в «Савої», о пів на дев'яту. Дехто приїхав о чверть по дев'ятій, і ми, звісно ж, перемішалися з іншими гостями, але десь до десятої одне одного

розшукали. Повечеряли, трохи посиділи й поїхали в «Маріонетку», бо подейкували, що туди наскочить поліція, але нічого не сталося — просто смертна журбиночка, тож ми випили й подалися в «Арену», але там було ще нудніше, і тоді ми пішли у кав'ярню, а потім у рибний ресторанчик, а далі нам заманулося поїхати на сніданок до дядька Енджели, щоб подивитися, чи буде він у шоці — але той був не шокований, а знуджений, тож усі розійшлися по домівках. Скажу чесно, Боббі, це нікуди не годиться.

— Певно, що так, — підтвердив молодик, наскрізь пройнятий заздрістю.

Навіть у найсміливіших мріях він не міг уявити себе відвідувачем клубів «Маріонетка» чи «Арена».

Стосунки в нього з Френкі були незвичайними.

У дитинстві він та його брати бавилися з дітьми, які жили в Палаці. Тепер, уже дорослими, зустрічалися з ними рідко. Але, перетинаючись, спілкувалися як приятелі. У ті рідкісні дні, коли Френкі бувала вдома, Боббі з братами приходили пограти в теніс. Однак дівчину та двох її братів до будинку вікарія не запрошували. Ніби всі мовчки погодилися, що їм там буде не дуже цікаво. Водночас для гри в теніс завжди бракувало партнерів. Попри приятельські стосунки, між ними повсякчас відчувалася певна натягнутість. Дервенти були, можливо, на крапельку більш приязними, ніж мусили, аби показати, що «між ними нема жодної різниці». Тим часом Джонси були на пів відтінку формальнішими, ніж вимагалось, ніби демонструючи, що не потребують більше дружби, ніж їм

уже дають. У цих двох родин нічого спільного, крім певних дитячих спогадів, не було. А втім, Боббі дуже добре ставився до Френкі й завжди тішився тим поодиноким випадкам, коли Доля зводила їх разом.

— Мені так усе обридло, — озвалася дівчина виснаженим голосом. — А тобі?

Боббі замислився.

— Ні, я так не сказав би.

— Любий, та це ж чудово, — мовила Френкі.

— Не подумай, що я на позитивчику, — уточнив молодик, якому не хотілося справити неприємне враження. — Просто ненавиджу цих позитивних.

Френкі аж пересмикнуло від цього слова.

— Знаю, — пробурмотіла дівчина. — Вони жахливі.

Обоє з розумінням презирнулися.

— До речі, — раптом сказала Френкі. — Що там за історія з чоловіком, який упав зі скелі?

— Ми з доктором Томасом його знайшли, — відповів Боббі. — А як ти про це дізналася?

— Бачила в газеті. Дивися.

Вона вказала пальчиком на невеличку новину під заголовком «Смертельний випадок у морському тумані».

Учора пізно ввечері вдалося встановити особу трагічно загиблого в Марчболті. У цьому допомогла знайдена в його кишені світлина, на якій зображена місіс Лео Кейман. З місіс Кейман зв'язалися і якнайшвидше доправили її до Марчболта, де вона впізнала в загиблому свого брата Алекса Прітчарда.

Містер Прітчард нещодавно приїхав із Сіама. Він десять років жив поза межами Англії і щойно вирушив у похід. Завтра в Марчболті розпочнеться дізнання.

Боббі повернувся думками до навдивовижу притягального обличчя на фотографії.

— Мабуть, мені доведеться свідчити, — мовив він.

— Як захопливо! Прийду послухати тебе.

— Не думаю, що там буде цікаво, знаєш, — відказав Боббі. — Ми просто знайшли його, та й усе.

— Він був мертвий?

— Тоді ще ні. Помер за чверть години. Я лишився з ним сам.

Молодик замовк.

— Невесело, — підсумувала Френкі, на відміну від батька Боббі, умить усе зрозумівши.

— Звісно, йому не було боляче...

— Ні?

— Але водночас — ну, розумієш, він здавався таким живим... з таких, знаєш, людей. Яка безглузда смерть — зірватися зі скелі через туманець.

— Так, ясне діло, — сказала Френкі, і в цій короткій фразі теж чулися співчуття і розуміння.

— Ти бачився з його сестрою? — запитала вона згодом.

— Ні. Я два дні був у місті. Мусив зустрітися з другом, обговорити справу про автомайстерню, яку він відкриває. Ти його знаєш: Беджер Бідон.

— Знаю?

— Авжеж. Ти точно пам'ятаєш нашого друга Бедже-ра. Він іще косить.

Френкі насупилася.

— А ще він так трохи дивно сміється — хо-хо-хо, — пояснював далі Боббі.

Та Френкі й далі сиділа, насупившись.

— Ну, він іще впав із поні, коли ми були дітьми, — нагадав молодик. — Застряг у багнюці вниз головою, що довелося його за ноги витягати.

— А! — вигукнула дівчина, підхоплена спогадами. — Тепер згадала. Він затинався.

— І досі затинається, — гордо заявив Боббі.

— Це не в нього була птахоферма, що збанкрутіла? — запитала Френкі.

— Саме так.

— А потім він улаштувався фондовим брокером, і його за місяць звільнили?

— Так.

— А тоді його відіслали в Австралію, а він повернувся?

— Ага.

— Боббі, — сказала Френкі. — Сподіваюся, ти не вкладаєш грошей у цю авантюру?

— А мені нема чого вкладати, — відказав він.

— Це добре, — видихнула Френкі.

— Звісно, — вів далі Боббі, — він хотів заангажувати когось бодай із невеличким капіталом. Але це не так просто, як може здатися.

— Отак поглянеш на людей... і здається, що в них узагалі немає здорового глузду. А він, виявляється, є.

Те, що дівчина намагалася сказати цим зауваженням, зрештою, добило Боббі.

— Послухай, Френкі, — почав він. — Беджер один із найкращих. З най-найкращих.

— Вони завжди найкращі, — відказала на це Френкі.

— Хто вони?

— Ті, хто їде до Австралії і повертається. Де він узяв гроші на власну справу?

— Якось там його тітка померла й залишила йому в спадок гараж на шість машин із трьома кімнатами на другому поверсі. А батьки виділили сотню фунтів, щоб він купив старі машини. Ти здивувалася б, якби дізналася, які фокуси можна робити з уживаними машинами.

— Я раз купила таку, — мовила Френкі. — Болісна тема. Не будемо про це. Скажи краще, чому ти пішов із флоту? Не могли ж тебе відправити у відставку? Не у твоєму віці.

Боббі почервонів.

— Очі, — похмуро пояснив він.

— Я пам'ятаю, у тебе завжди були проблеми з очима.

— Так. Але мені вдавалося справлятися. А потім — служба за кордоном, яскраве світло на них погано впливало. Тож, ну, довелося покинути службу.

— Шкода, — пробурмотіла дівчина, визираючи у вікно. Запала красномовна тиша.

— У всякому разі це нікуди не годиться, — вибухнув молодик. — Мої очі — не так уже з ними все

й погано. Кажуть, гірше не буде. Я міг би продовжувати службу.

— На вигляд усе добре, — погодилася Френкі.

Вона зазирнула просто в їхню темно-бурштинову глибочінь.

— Отакі ось справи, — сказав Боббі. — Тепер я працюватиму з Беджером.

Френкі кивнула.

Стюард прочинив двері й оголосив:

— Обід.

— Ходімо? — запитала дівчина.

Вони пішли у вагон-ресторан.

Боббі здійснив стратегічну втечу на той час, коли очікувалася друга поява контролера.

— Не варто змушувати його мучитися докорами сумління, — пояснив він.

Але Френкі відказала на це, що сумнівається в тому, що в контролерів буває сумління.

Було щойно по п'ятій, коли вони дісталися Сайлема, залізничної станції поблизу Марчболта.

— На мене чекатиме машина, — сказала Френкі. — Я підкину тебе.

— Дякую. Не доведеться чотири кілометри перти цю жахливу штуку.

Боббі зневажливо копнув валізу.

— П'ять, а не чотири, — виправила дівчина.

— Чотири, якщо піти стежкою через поле для гольфу.

— Там, де...

— Ага, там, де зірвався той нещасний.

— А його ніхто не штовхнув? — поцікавилася Френкі, передаючи валізу з одягом покоївці.

— Штовхнув? Боже, ні. Навіщо?

— Ну, так звучало б інтригуюче, — відказала вона змуджено.

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ

Дізнання

Дізнання щодо загибелі Алекса Прітчарда почалося наступного дня. Доктор Томас давав свідчення стосовно обставин, за яких було знайдено тіло.

— Він був іще живий? — запитав слідчий.

— Так, він іще дихав. Однак надії на порятунок не було. Розумієте...

Лікар вдався в медичні подробиці. Слідчий прийшов на порятунок присяжним.

— Тобто, говорячи просто, у чоловіка був зламаний хребет?

— Можна й так висловитися, — розчаровано погодився доктор Томас.

Він розповів, як пішов по допомогу, залишивши тіло на Боббі.

— Докторе Томас, на вашу думку, в чому причина цього нещасного випадку?

— Мушу сказати, що, найімовірніше (на жаль, потерпілого не вдалося розпитати через його стан), покійний оступився з краю скелі. З моря підіймався туман,

а на цій ділянці стежка дуже різко звертає від води. Унаслідок туману покійний міг не помітити повороту, ступити крок уперед і впасти зі скелі.

— Чи не зауважили ви якихось ознак насильства? Втручання третьої особи?

— Скажу лише, що всі засвідчені нині ушкодження можна пояснити падінням з висоти п'ятнадцяти-двадцяти метрів.

— Чи розглядаєте ви можливість самогубства?

— Це, звісно, цілком імовірно. Я не можу сказати, чи він упав випадково, чи навмисне кинувся зі скелі.

Наступним викликали Роберта Джонса.

Боббі пояснив, що грав із лікарем у гольф і запустив слайс у напрямку моря. Підіймався туман, видимість була погана. Молодикові здалося, що пролунав крик, і на мить він замислився, чи не міг м'ячик зачепити когось, хто йшов стежкою. Тоді, однак, вирішив, що так далеко м'ячик не залетів би.

— Ви знайшли м'ячик?

— Так, він не долетів до стежки метрів сто.

Потім Боббі розповів, як вони з лікарем запускали м'ячі далі і як він сам відправив свій у прірву.

Тут слідчий зупинив його, бо молодик просто повторив би свідчення лікаря. Натомість він вирішив детальніше розпитати Боббі про крик, що його той (імовірно) почув.

— Ну, то був просто крик.

— Кликали на допомогу?

— О, ні. Просто скрик, знаєте. Я, власне, й не певен, що його чув.

— Крик здивування?

— Так, щось схоже, — вдячно сказав Боббі. — Такий міг би пролунати, якби людину випадково зачепило м'ячиком.

— Або якби вона ненароком ступила в прірву, вважаючи, що йде стежкою?

— Так.

Коли Боббі пояснив, що чоловік насправді помер хвилин за п'ять після того, як лікар пішов по допомогу, його відпустили.

Слідчому кортіло покласти край цій простій справі.

Викликали місіс Лео Кейман.

Боббі голосно зойкнув від розчарування. Куди поділося обличчя з фотографії, яку він дістав із кишені загиблого?! Фотографи, промайнуло в голові молодика, найпідступніші брехуни. Очевидно, світлину зробили багато років тому, але, навіть усвідомивши це, важко було повірити, що красуня з широко розставленими очима перетворилася на цю зухвалу жінку з вищипаними бровами і явно пофарбованим волоссям. Час — страшна штука. Що, наприклад, буде з Френкі за двадцять років? Боббі аж пересмикнуло.

Тим часом Амелія Кейман, що проживала в лондонському Паддінгтоні за адресою вулиця Сент-Леонардс-гарденз, 17, давала свідчення.

Загиблій — її єдиний брат, Александер Прітчард. Востанне вона бачилася з ним напередодні трагедії, коли він повідомив їй, що збирається в похід Вельсом. Брат нещодавно повернувся зі Сходу.

— Як вам здається, він був щасливий і в нормальному психічному стані?

— О, безперечно. Алекс завжди був таким бадьорим.

— Тож, наскільки вам відомо, нічого такого він не планував?

— О, впевнена, що ні. Брат дуже чекав на цю по-дорож.

— Чи були в його житті останнім часом фінансові або інші складнощі?

— Ну, не можу сказати напевне, — відповіла місіс Кейман. — Розумієте, він щойно повернувся, а до того ми не бачилися десять років, і Алекс не з тих, хто пише багато листів. Але в Лондоні водив мене на обіди і в театри, а один чи два рази подарував щось і був завжди в такому хорошому настрої, що, імовірно, особливих проблем у нього не було.

— А чим займався ваш брат, місіс Кейман?

Жінка, здавалося, трохи знітилася.

— Ну, точно не скажу. Розвідування — так він це називав. Дуже рідко бував у Англії.

— І вам не відомі причини, з яких він міг би захотіти накласти на себе руки?

— О, ні. Не можу повірити, що Алекс зробив би таке. Найімовірніше, це нещасний випадок.

— А як ви пояснили б те, що у вашого брата не було багажу? Навіть наплічника.

— Він не носив наплічника. Планував через день надсилати посилки. Одну відправив собі напередодні від'їзду. Там були його речі для сну та пара шкарпеток.

Тільки-от в адресі він написав «Дербішир» замість «Денбішир», тому пакунок дістався сюди лише сьогодні.

— А! Тепер загадковий момент з'ясовано!

Далі місіс Кейман пояснила, як її знайшли через фотографів, чії імена були на світлині, яку мав при собі Алекс. Вона приїхала до Марчболта зі своїм чоловіком й одразу впізнала в загиблому брата.

На цих словах жінка голосно схлипнула й почала плакати.

Слідчий сказав їй кілька втішних слів і відпустив.

Потім він звернувся до присяжних. Їхнє завдання полягало в тому, щоб визначити, як помер чоловік. На щастя, справа здавалася досить простою. Не існувало причин вважати, що містер Прітчард був стурбований чи пригнічений, чи в такому психічному стані, що міг би вбити себе. Навпаки, він мав здоровий вигляд, гарний настрій і збирався насолодитися відпусткою. На жаль, річ була в тому, що, коли з моря підіймається туман, стежка стає небезпечною, і, можливо, вони погодяться з ним, що настав час щось із цим зробити.

Присяжні швидко оголосили вердикт:

«Ми вважаємо, що причиною загибелі Алекса Прітчарда став нещасний випадок, і хочемо додати коментар: міська рада, на нашу думку, мусить негайно вжити заходів і поставити паркан чи поруччя з боку моря на тій ділянці стежки, де вона огинає прірву».

Слідчий задоволено кивнув.

Справу було закрито.

ЗМІСТ

<i>Розділ перший.</i> Нещасний випадок	7
<i>Розділ другий.</i> Батькові жалі	13
<i>Розділ третій.</i> Залізнична подорож	19
<i>Розділ четвертий.</i> Дізнання	28
<i>Розділ п'ятий.</i> Містер і місіс Кейман	33
<i>Розділ шостий.</i> Завершення пікніка	41
<i>Розділ сьомий.</i> Порятунок від смерті	51
<i>Розділ восьмий.</i> Загадка фотографії	61
<i>Розділ дев'ятий.</i> Щодо Бассінгтона-френча	71
<i>Розділ десятий.</i> Підготовка до аварії	78
<i>Розділ одинадцятий.</i> Аварія	86
<i>Розділ дванадцятий.</i> У ворожому таборі	93
<i>Розділ тринадцятий.</i> Алан Карстерс	101
<i>Розділ чотирнадцятий.</i> Доктор Ніколсон	110
<i>Розділ п'ятнадцятий.</i> Відкриття	118
<i>Розділ шістнадцятий.</i> Боббі стає адвокатом	129
<i>Розділ сімнадцятий.</i> Розповідь місіс Рівінгтон	139
<i>Розділ вісімнадцятий.</i> Дівчина з фотографії	148
<i>Розділ дев'ятнадцятий.</i> Рада трьох	157
<i>Розділ двадцятий.</i> Рада двох	163
<i>Розділ двадцять перший.</i> Роджер відповідає на запитання	168
<i>Розділ двадцять другий.</i> Ще одна жертва	177

<i>Розділ двадцять третій. Зникнення Мойри</i>	186
<i>Розділ двадцять четвертий. По слідах Кейманів</i>	197
<i>Розділ двадцять п'ятий. Розповідь містера Спрега</i>	206
<i>Розділ двадцять шостий. Нічна пригода</i>	214
<i>Розділ двадцять сьомий. «Мого брата вбили»</i>	219
<i>Розділ двадцять восьмий. В останню мить</i>	229
<i>Розділ двадцять дев'ятий. Розповідь Беджера</i>	238
<i>Розділ тридцятий. Втеча</i>	243
<i>Розділ тридцять перший. Френкі ставить запитання.</i>	250
<i>Розділ тридцять другий. Еванс</i>	261
<i>Розділ тридцять третій. Сенсація в кав'ярні «Орієнт»</i>	265
<i>Розділ тридцять четвертий. Лист із Південної Америки</i> . . .	271
<i>Розділ тридцять п'ятий. Новина з будинку вікарія</i>	279

Літературно-художнє видання

КРИСТІ АГАТА
Чому не Еванс?
Роман

Головний редактор *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *С. В. Півень*
Художній редактор *В. О. Трубчанінов*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *О. В. Ушкалова*

Підписано до друку 14.12.2020. Формат 70x100/32. Друк офсетний.
Гарнітура «Literaturna». Ум. друк. арк. 11,61.
Наклад 3500 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@ksd.ua

Віддруковано з готових діапозитивів на ПП «ЮНІСОФТ»
Свідоцтво ДК №3461 від 14.04.2009 р. www.unisoft.ua
61036, м. Харків, вул. Морозова, 13Б

UNISOFT

- за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093)170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88
 - на сайті Клубу: www.bookclub.ua
 - у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом
- Надсилається безоплатний каталог**

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57

e-mail: trade@ksd.ua

Запрошуємо до співпраці авторів

e-mail: publish@ksd.ua

Крісті А.

К82 Чому не Еванс? : роман / Агата Крісті ; пер. з англ. Ю. Максимейко. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 288 с.

ISBN 978-617-12-8348-0

ISBN 978-0-00-819628-8 (англ.)

Небезпека може вигулькнути майже будь-де. Навіть на полі для гольфу. Боббі Джонс саме грав у цю гру зі своїм знайомим, доктором Томасом. І, як це іноді буває, м'ячик стрімко вилетів за межі поля. Шукаючи його, Боббі натрапляє на тяжко пораненого чоловіка. Але врятувати бідолаху не вдається. За мить до смерті незнайомиць промовляє дивну фразу: «Чому не Еванс?» У кишені загиблого Боббі знаходить світлину жінки. Хто вона, ким був померлий і де шукати таємничу людину на ім'я Еванс, що, можливо, знає відповіді на всі інші запитання?

УДК 821.111

СЕРІЯ «ЛЕГЕНДАРНИЙ ПУАРО»

Пуаро веде слідство

Таємнича пригода в Стайлзі

Загадка «Блакитного потяга»

Убивство Роджера Екройда

Трагедія в трьох діях

Убивство у «Східному експресі»

Небезпека «Дому на околиці»

Убивства за абеткою

Убивство на полі для гольфу

Смерть лорда Еджвера

Смерть у хмарах

Зло під сонцем

Карти на стіл

Убивство в Месопотамії